

Want een film zegt eigenlijk veel meer dan een pak papier

Merel van Kessel

Film spreekt echt voor zich. Het brengt alles veel dichterbij en maakt het veel concreter. Volgens Frans Bromet heeft film een enorme authenticiteitswaarde; grote geloofwaardigheid want je ziet wat mensen vertellen en er is niet mee gemanipuleerd. Het overtuigt en werkt rechtstreeks op het hart van mensen. Voor gemeenten is film een ontzettend interessant medium, omdat de impact zowel intern als extern groot is: Het kan onderling begrip vergroten, aanzetten tot inhoudelijke discussies en de kloof tussen bestuur en burger verkleinen.

Frans Bromet is een Nederlandse documentairemaker die door de jaren heen zijn eigen werkwijze heeft ontwikkeld, waarbij eerlijkheid en realisme wordt nagestreefd en er geen ruimte is voor enscenering. Als film- en programmamaker heeft hij na een lange carrière in de speelfilm, ongeveer twintig jaar geleden besloten om nooit meer iets in scène te zetten: "Voor mijn camera komen sindsdien alleen nog maar echte mensen met hun eigen, authentieke verhalen". De inzet van film bij gemeenten is hem zeker niet vreemd en hij denkt terug aan de grote hoeveelheid films die hij gemaakt heeft in opdracht van diverse gemeenten als Zeist en Zoetermeer, maar ook voor de overkoepelende Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Behalve films in opdracht van de gemeente kunnen werknemers zelf ook opgeleid worden tot filmmakers.

Film voor verbinding

Video kan gebruikt worden om de werking van het gemeentelijk apparaat aan de burger te tonen. Een gemeente kan opdracht geven om een, of een aantal, films te maken die inzicht geven in het gemeentelijk apparaat. Vaak is er sprake van een afstand tussen het bestuur en de burger en met video kun je het bestuur dichterbij de burger brengen, alleen al door gewoon te laten zien wat het bestuur nou eigenlijk dagelijks doet. In dit geval dient film als een soort van PR-middel, maar het is ook bij uitstek geschikt om bepaalde situaties inzichtelijk te maken. Een kwestie die binnen de gemeente speelt en die besproken wordt met burgers kan gemakkelijk ingeleid worden door middel van een filmpje. Zo komt de discussie sneller op gang en weet iedereen waar het over gaat. Wanneer er eerst een rapport gelezen moet worden dan bestaat de kans dat de een het wel gelezen heeft, en de ander niet. Volgens Frans Bromet werkt dat veel minder, burgers lezen immers niet zo gauw hele rapporten. Daarnaast wordt de aantrekkelijkheid van bijeenkomsten veel groter als er ook een film is.

Neem een van Bromet's meest besproken en bekeken films: die over een picknicktafel in Hilversum. Wegens verscherpt beleid mogen buurtbewoners geen

picknicktafel meer op straat hebben staan. Frans gaat op onderzoek uit en spreekt met buurtbewoners en de wethouder die over deze kwestie gaat. De film maakt het besluitvormingsproces aan twee kanten inzichtelijk; namelijk op het niveau van beleidsvoering, maar ook de consequenties aan de kant van 'de burger' worden door middel van deze film getoond. De weerslag van zulke films kan groot zijn, in dit geval wilde de gemeente Hilversum dat er nog een film gemaakt werd, omdat ze claimden het beleid aanpast te hebben op basis van de 'picknicktafel-film'.

Films kun je vertonen op plaatsen waar geschreven tekst lastig is; je kunt ergens folders neerleggen, maar waarom geen film tonen? Wanneer mensen in de wachtkamer van het gemeentehuis zitten dan kunnen ze folders wel negeren, maar film op diverse televisieschermen is een heel ander verhaal. Gemeenten kunnen informatiefilms tonen op deze schermen, of reportages die gemaakt zijn over bepaalde beleidskwesties. Ook is dit medium bij uitstek geschikt om bijvoorbeeld nieuwe medewerkers in de vorm van wethouders te introduceren. Een film kan duidelijk maken wie de nieuwe wethouders zijn en hoe de vorige het deden. Hoe waren hun eerste 100 dagen? Wat hebben zij voor veranderingen doorgevoerd? Dat soort rubrieken kunnen in films aan bod komen en verspreid worden via interne kanalen, maar tevens een groter publiek bereiken. Weer zo'n kloof tussen bestuur en burger; zo krijgen wethouders een gezicht en films kunnen getoond worden op lokale zenders, die gemeentes vrijwel altijd hebben en op die manier heb je gelijk een groot bereik met een film. Frans Bromet stelt dat films onontkoombaar en directer zijn. Zodoende kan het ingezet worden als PR-middel en als communicatiekanaal.

Film voor discussie

Ook intern is film een goed middel om bepaalde situaties inzichtelijk te maken. Neem communicatieproblemen tussen verschillende diensten; deze kunnen door middel van film in beeld gebracht worden. Denk hierbij aan een woningbouwproject waarbij een aantal diensten betrokken zijn die soms heel erg langs elkaar heen werken. Waarom kiest de architect voor deze oplossing? Wat was de rol van de gemeente daarin? Hoe verhoudt dit zich tot de onderhoudsdienst? Een film kan laten zien hoe ze langs elkaar heen werken en hoe dat komt, vervolgens kan dit een mooie aanleiding zijn om met de verschillende diensten te vergaderen en een oplossing te bedenken voor deze problemen. Op deze manier heeft film bijna een adviserende rol, het vervangt de rol van bedrijfsadviseur en maakt eigenhandig dingen inzichtelijker voor een divers publiek.

Nog een manier waarop film intern als goed middel kan dienen is wanneer werknemers zelf in staat zijn om films te maken, dit is een trend die bij Studio Bromet goed zichtbaar is. Steeds meer mensen interesseren zich in het zelf films kunnen maken en Marieke de Feyter, projectmanager bij het A+O fonds gemeenten was een

van de mensen die het belang hiervan inzag. In september wordt er een groep ambtenaren uit diverse gemeenten opgeleid om zelf films te maken. Door het maken van deze films hoopt het A+O fonds bewustwording onder ambtenaren te vergroten. Het project is gericht op het stimuleren van vakmanschap. De ambtenaren maken films over elkaars beroep, ze proberen inzichtelijk te maken wat je moet kunnen om ergens goed in te zijn, maar de doelstelling is ook om ambtenaren aan het denken te zetten: Vind ik mijn werk leuk? Waar ben ik goed in? Wat hoort bij mij persoonlijk? Op deze manier probeert het fonds de discussie op gang te brengen over ontwikkeling, loopbaan en vakmanschap.

Zo'n medewerker bij de gemeente is Didi Corver, communicatieadviseur bij de gemeente Den Haag en tevens oud cursist van Studio Bromet. Volgens Corver doen gemeenten er goed aan om hun werknemers op te leiden zodat ze zelf films kunnen maken. Gemeenten moeten mee in de huidige ontwikkelingen, waarbij papier steeds meer wordt afgeschaft, intranet een grote rol speelt en YouTube een ontzettend populair kanaal is. Daarnaast kunnen films binnen een gemeente op veel manieren worden ingezet, bijvoorbeeld als eerder genoemd verbindingmiddel.

Corver heeft zelf een aantal jaar geleden een videojournaal opgezet binnen de gemeente, vergelijkbaar met een personeelsblad, maar dan gericht op film. In dit journaal werden bijvoorbeeld achtergrondverhalen bij een herinrichting getoond en werd gemeentelijk werk in beeld gebracht door een uitvoerder met een camera te volgen. Uit haar ervaring blijkt dat deze aanpak zeer succesvol is omdat mensen zich gevleid voelen door de extra aandacht; doordat ze gefilmd worden hebben ze het gevoel dat ze er echt toe doen en is de weerslag de films dus ook op persoonlijk niveau groot. Niet alleen het resultaat is hier van belang, het proces speelt ook een grote rol en daar sluit de Feyter zich bij aan: Volgens haar stimuleert het maken van films de discussie op allerlei niveaus; doordat mensen met elkaar praten over de mogelijkheid om films te maken wordt er ook op andere momenten over vakmanschap gepraat; tijdens de lunch of bij koffiemachine; mensen worden zich bewuster van hun eigen en elkaars vakmanschap.

De meerwaarde van film voor gemeenten is dus zowel intern als extern aanwezig. Gemeenten kunnen enerzijds films laten maken door een externe partij en op deze manier dient het vaak als middel om bijvoorbeeld buurtbijeenkomsten interessanter en duidelijker te maken doordat iedereen dezelfde kennis over een situatie heeft. Ook kunnen films door een professional gemaakt worden om interne conflicten waarbij verschillende partijen langs elkaar heen praten op een overzichtelijke manier in beeld te brengen. Anderzijds is het voor gemeenten ontzettend belangrijk om hun eigen werknemers als filmmakers op te (laten) leiden; bij diverse gemeenten hebben we gezien dat dit de expertise binnen de gemeente vergroot, het intern

ondersteunend werkt en tot slot ook nog eens verbindt. Gemeenten kunnen eigenlijk niet meer zonder!

Over Merel

Merel van Kessel heeft communicatie wetenschap gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam en San Francisco State University. Aansluitend heeft ze een Master organisatie wetenschap gevolgd. Bij De frisse blik is ze werkzaam als projectleider en trainer van verschillende media-educatie projecten. Door de samenwerking van De frisse blik en Studio Bromet is zij zich gaan interesseren voor de inzet van film als maatschappelijk middel bij bijvoorbeeld gemeenten.

Studio Bromet

Studio Bromet is hèt cursus- en opleidingsinstituut voor iedereen die de ambitie heeft om een (betere) programmamaker te worden. Studio Bromet leidt sinds 2007 mensen op om zelfstandig, zonder hulp van derden, programma's te kunnen maken. Alle facetten van het vak komen aan bod in verschillende onderdelen van ons cursusprogramma. Van research tot montage en van cameratechniek tot interview. We maken hierbij gebruik van professionele camera's en steeds vaker van de iPad als complete filmstudio. De iPad is laagdrempelig in gebruik, heeft een goede filmfunctie, er zijn uitgebreide montage-apps voor beschikbaar en ze zijn vaak beschikbaar binnen organisaties.

@studiobromet

www.studiobromet.nl